

7/2

פ ר ו ט ו ק ו ל מס' 40/א

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', ד' תמוז תשס"ז-56.6.13 בשעה 09.30.

- השתתפו:
- נ. ג. ניר - היו"ר
 - ע. איכילוב
 - ב. אזניה
 - ס. אונא
 - ה. כרגר
 - ס. כגין
 - י. בדר
 - א. וילנסקה
 - ז. ורהפטיג
 - ס. יוספטל
 - י. ישעיהו
 - ב. לוקר
 - י. סרלין
 - ס. קסיס
 - י. שופמן

- סוזמנים:
- פ. רוזן - שר המשפטים
 - א. ירין - המשנה ליועץ המשפטי
 - ה' רוזנטאל - משרד המשפטים
 - ה' קדמי - סתרגם לערבית.

סדר-היום: חוק לתיקון פקודת הנזיקים האזרחיים.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. ניר:

חוק לתיקון פקודת הנזיקים האזרחיים.

סעיף 3. (המשך).

ב. אזניה:
יש לי הצעה לביטול סעיף 68א, אני מציע
לאחד את סעיפים-קטנים (א) ו(ב) ובמקום
סעיף-קטן (ג) יהיה סעיף-קטן (ב) בביטול זה:

"(א) מקום שעילת התביעה הוא מעשה או סחל
או נזק שנגרם על-ידי אלה, היום שבו אירע המעשה, הסחל או הנזק, לפי
הענין.

(ב) מקום שעילת התביעה הוא מעשה או סחל
או נזק והם הולכים ונמשכים, היום שבו חל המעשה, הסחל או הנזק,
לפי הענין."

א. ירין:
לא ברור לי הענין של נזק נפסק. איך נזק
יכול להסך כמה זמן ואח"כ להפסק.

ס. כגין:
אני מעדיף בענין זה לחדת שטרן, ולהשאיר
את האבחנה בין סעיף-קטן (א) ובין סעיף-קטן
(ב). המקרה הראשון הוא המעשה או הסחל. המקרה השני - מעשה או סחל הנמשכי

לי נראה שיש קודם כל להבחין בין המעשה או המחלף ובין סעיף-קטן (ב), המדבר על

היור ב. ניר:

הנזק.

ב. אזניה:
החלוקה שאני מציע היא לפי פרינציפ של צירוף כל האירועים החד-פעמיים, ואח"כ צירוף כל האירועים הנמשכים. ואם הנזק משמש כעילה, הוא יכול להיות במשך, ולהפסיק. למשל, אם פותחים ברז, והוא מטפף ובורם על-ידי כך לנזק, הנזק הזה נמשך, אבל הסיפוף של הברז פעם חדל.

א. ידיו: זה לא הנזק; זה המעשה.

ב. אזניה:
השאלה היא מהי עילת התביעה במקרה כזה, המעשה או הנזק שנגרם. אם אין צורך בנזק שנגרם כעילת תביעה, מפני שזה מכוסה על-ידי המעשה או המחלף, כי אז אין צורך בסעיף-קטן (ג).

ז. ורהפטיג:
אתן דוגמא. מישהו פרץ דלת. הנזק שנגרם על-ידי המעשה עצמו הוא שבירת המנעול, אבל נעקבות זאת יצאה הפרה, והלכה לאיבוד, או שיצאה הפרה וגרמה לנזק אחר, במקרה זה הנזק שנגרם הוא העילה. כי המעשה היה רק שבירת המנעול.

ב. אזניה: אבל כאן יכול להיות נזק נמשך.

ט. בנין: הנזק עצמו תמיד נמשך.

י. שופמן:
מושג של נזק שנפסק איננו קיים בשום ספר חוקים. ואינני חושב שאנחנו צריכים להכניס לחוקים מושגים חדשים, שאינם קיימים, אם אין זה קשור באיזה חידוש טכני או משהו דומה לזה. מדוע אנחנו צריכים להכביד על בתי-המשפט ולהטיל עליהם לחשוב מה רצתה הכנסת להגביר במלים "נזק נמשך".

שר המשפטים פ. רוזן: בחוק הקיים כתוב: "Ceased damage" ואח"כ: "After the ceasing".

ט. בנין: אבל לפי הניסוח הזה המלה "להפסיק" יכולה לראותה כחלה על המעשה ולא על הנזק.

י. שופמן: אני מציע מבחינה מתודולוגית להשאיר את הדבר בצורה שהוצע על-ידי הממשלה.

ק. ורהפטיג: בנזק ישנם כמה גורמים; הפעולה הנדרמת את הנזק, מה שקרוי פה המעשה או המחלף; והנזק עצמו. אפשר לעשות את המעשה והמחלף, והנזק נגרם רק אחרי תקופה מסוימת. בדיוק כמה שהמעשה או המחלף יכולים להיות נמשכים, כך גם הנזק. מישהו יכול להכות את חברו. זוהי פעולה חד-פעמית. תוצאות המכות הן יכולות להיות נמשכות. רק אחרי כמה זמן יכול להתברר כי הדבר גרם לסיבוכים.

י. שופמן: אבל אם הנזק הולך ונמשך, ההתישנות לא באה אף פעם.

רמ.

ז. ורהפטיג:

ההתישנות אז בכלל לא מתחילה.

שר המשפטים פ. רוזן:

בעברית התרגום מתקופת המנדט הוא: "מקום שמעשה הנזיקים האזרחיים הגורם נזק חדש נמשך מיום ליום במשך שנתיים שלאחר הפסקו". הכוונה היא באמת לנזק, לא למעשה.

ב. אזניה:

הענין חשוב מפני שנזק שנמשך, אין רואים אותו אלא כשהוא נגמר. אין אנחנו צריכים למצות את הווגמאות האפשריות, אבל עלינו להבהיר לעצמנו שיש מקרים, והם לא מעטים, שנזק אינו בא כתוצאה חד-פעמית אלא כהליך. ואז אי-אפשר לקבוע יום, לא מפני שהתוצאות לא נראו. לכן אני עומד על הצעתו בתוספת של חבר הכנסת ורהפטיג, שבמקרה של נזק נמשך, היום הקובע יהיה היום שבו נגמר הנזק.

ס. בנין:

בנוסח האנגלי כתוב: "Fresh Damage From day to Day". הייתי מבקש לנהוג זהירות בענין זה.

שר המשפטים פ. רוזן:

מחקנו זאת מתוך הנחה שזה ממילא מובן מהחוק. מי שנגרם לו נזק כזה, יכול תמיד להגיש תביעה, מפני שהנזק מתחדש.

ז. ורהפטיג:

השאלה היא מהי עילת התביעה. בחוק נזיקים אזרחיים עילת התביעה היא אף פעם לא המעשה או המחלל של המחלל, ויש לפבחין בין שני הדברים. יש לפעמים שאני יכול לתבוע מניעת המעשה או המחלל של השני, אבל אין זה נובע מחוק הנזיקים האזרחיים, זה נובע ממושג הבעלות.

א. ירין:

אין זה נכון. בענין זה יש סעיף מפורש בחוק הנזיקים האזרחיים.

ז. ורהפטיג:

אבל אין לזה שום שייכות לחוק הנזיקים. אם אנחנו מכירים על נזק רק כשהוא פוגע, אז עילת התביעה היא הפגיעה ולא המעשה או המחלל. וכאן, נדמה לי, יש טעות יסודית בניסוח.

שר המשפטים פ. רוזן:

אבל זה נמצא בחוק המקורי.

ז. ורהפטיג:

אפשר לשנות זאת.

שר המשפטים פ. רוזן:

לפי הנוסח האנגלי הכוונה היא למיסרדיים. אם למשל מנגנים, יתכן שהנזק נגרם רק כעבור ששה חדשים, כשצעצעים מתמוטטים. ואז רק מתחילה תקופת ההתישנות.

ז. ורהפטיג:

ואם הנזק מתגלה רק כעבור שנים? הנוסח צריך היה להיות כזה: מקום שהנזק הוא תוצאה מיידית של המעשה או המחלל, ההתישנות מתחיל מיום שאירע הנזק;

ז. ורהפטיג:

ואם הנזק הולך ונמשך, היא תתחיל סיום שהוא נגמר. אבל תמיד צריך להדגיש את הנזק ולא את המעשה או המחדל במקום שהנזק אינו תוצאה מידית אלא נתגלה לאחד מכן - ההתישנות תתחיל סיום שנתגלה הנזק. כי יש לפעמים שמעשה או מחדל מותרים, ואי-אפשר לסנוע אותם, אבל אפשר לדרוש פיצויים במקרה שהם גורמים נזק.

ט. בנין:

הייתי מבקש סטר ורהפטיג לשקול מחדש את עמדתו, כי הוא מעורר סוגיה חדשה. מסוכן מאוד לבנות את החוק על הנזק ולא על המעשה, ואין זה מקרה שהחוק נבנה על המעשה. לפעמים קשה להוכיח שנגרם נזק. היש דעש. לא תמיד אפשר להוכיח שהעצבים התמוטטו.

אני חושב שאין אנחנו סדייקים בתרגום המושגים המשפטיים. במקרה כלולה גם המלה הזנחה, "Neglect".

ס. המשפטים פ. רוזן: האנגלים דוקא השתמשו הרבה פעמים בסינונימים.

א. ירדי:

לחבר הכנסת בנין: אין אנחנו עוסקים בניסוח מחדש לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, ולכן אין זה ענין של תרגום הנוסח האנגלי. זהו סעיף חדש, ואנחנו סבורים שהמלים "מעשה או מחדל" כוללות את כל האפשרויות של מעשי נזיקים, שהאנגלים, במקרה או שלא במקרה, מצאו לנכון לתאר זאת בניסויים נוספים.

אינני יכול לקבל את דברי חבר הכנסת ורהפטיג. אם הוא מציע לנו לשנות את פקודת הנזיקים האזרחיים מיסודה, הרי זה דבר שצריך פעם לעשותו, אבל לא בהזדמנות זו. ואם אין הוא מציע לעשות זאת, הרי הוא מציע לנו לשנות את הסרטינו לוגיה. הוא קורא לכל דבר נזק. אם אדם עובר במגרשי מבלי לגרום לנזק, חבר הכנסת ורהפטיג יכול לקרוא לזה נזק. הוא יכול לקרוא נזק לכל דבר הגורר סעד משפטי. אבל אין זה מתאים לסרטינו לוגיה שמשמשים בה היום. והייתי מציע לחבר הכנסת ורהפטיג לחכות עם התיקונים היסודיים של פקודת הנזיקים האזרחיים.

הייתי מציע לקבל את סעיפים-קטנים (א) ו-(ב) כמו שהם ולנסח את סעיף-קטן (ג) אודת. כאן כתוב "מקום שהנזק נגרם על-ידי מעשה או מחדל", וזה מטעה. הנזק נגרם, כך מתקבל הרושם, הוא דבר אחיד ואינו ניתן לחלוקה בזמן. לכן הייתי מציע למחוק את ה"הידיעה ולאמר" במקום "שעילת התביעה היא נזק שנגרם על-ידי מעשה או מחדל". ואז בכל פעם שנגרם נזק, ההתישנות מתחילה מאותו זמן. נדמה לי שאם אומרים "נזק שנגרם", אין צורך להוסיף את הפרטים שישנם בנוסח האנגלי: "Fresh Damage" ו-"From day to day".

ז. ורהפטיג:

הצעת ד"ר ירדי מביאה את הענין עד אנסורד. הוא טוען כי אם הנזק נמשך, ההתישנות חלה על כל מקרה לחוד. זה אומר שהניזוק יצטרך לפצל את תביעתו לכמה תביעות. הוא קיבל מכה, הלך לרופא. לגבי הנזק הזה ההתישנות מתחילה מאותו תאריך. אח"כ התברר שיש נזק יותר רציני, ולגבי הנזק הזה חלה ההתישנות מתאריך אחר. יתכן שעל הנזק הראשון לא היה כדאי לו ללכת לבית-המשפט, אולם משנתברר שהנזק הוא יותר רציני, ירצה הנזוק לאחד את התביעות, אבל לפי הצעת ד"ר ירדי יכול לקרוא שעל הנזק הראשון כבר חלה ההתישנות.

ע. איכילוב:

הייתי מציע שהיועץ המשפטי יכין לנו ניסוח של העמדות השונות, ונצביע בישיבה

הבאה.

האם "מחדל" כולל גם הזנחה?

י. שפסן:

מחדל כולל גם אי-מעשה וגם הזנחה.

א. ירין:

נדמה לי שפקודת הפרשנות כתוב שמעשה כולל מחדל.

ה' רוזנטאל:

לא כל מעשה או מחדל מביא לנזיקים לפי החוק הזה. הכוונה רק למעשים שיש בהם משהו מנוגד לחוק. מדוע לא נכתוב זאת בהגדרות, שהכוונה היא למעשה או לפגיעה.

ז. ורהפטינג:

אין צורך להגדיר הכל. כאן הסדור בהתיישנות, ונאמר שההתיישנות מתחילה

א. ירין:

סזמן המעשה, המחדל, או הנזק.

הייתי מציע להשתמש בהגדרות של החוק ולא להכניס מונחים חדשים.

ז. ורהפטינג:

האם מעשה או מחדל אינו מוגדר בפקודת הפרשנות?

ב. ארזייה:

כל מעשה נזיקים מתחיל במעשה או מחדל. לא כל מעשה או מחדל גורם לנזיקים.

א. ירין:

ועל כך מדובר בחוק זה.

אשר להצעתו של חבר הכנסת אזניה, חושבני שהוא יוכל לקבל את ההצעה הזאת: להשאיר את סעיפים-קטנים (א) ו-(ב) כמו שהם עכשיו, ולנסח את החלק הראשון

א. ירין:

של סעיף-קטן (ג) כך:

"מקום שנזק שנגרם על-ידי מעשה או מחדל הוא עילת-התביעה - היום שבו אירע הנזק, ואם נזק חדש אירע ממש לפעם, היום שבו אירע הנזק האחרון".

במקום "נזק חדש" הייתי מציע לכתוב: "אם הנזק מתווסף או מתחדש".

ז. ורהפטינג:

1. הוחלט: לדחות את הצעת מ. בגין להוסיף את המלה "הזנחה".

2. לדחות את הצעת ז. ורהפטינג לבנות את החוק מנקודת מוצא שהנזק, ולא המעשה או המחלל, הוא הקובע.

3. לקבל את ההצעה להשאיר את סעיפים-קטנים (א) (ב) ללא שינוי.

4. לקבל את ההצעה לנסח את סעיף-קטן (ג) כך: "מקום שנזק שנגרם על-ידי מעשה או מחדל הוא עילת-התביעה - היום שבו אירע הנזק, ואם הנזק מתווסף או מתחדש, היום שבו אירע הנזק האחרון".

א. י"ד:

אני מציע לכתוב ברישא בסקום "היום שנולדה עילת תביעה הוא" - "היום שנולדה עילת תביעה לצורך סעיף 68" או "לצורך ההתישבות".

ה' רונטאל:

אני מציע להוסיף ברישא של הסעיף: "לענין התישבות".

ה' רחל: לקבל את ההצעה להוסיף ברישא של הסעיף את המלים "לענין התישבות".

ה' שינה נבעלה בשעה 11.00.